

Raadsleden en burgercommissieleden

Financiën en Control

Helmond, 20 september 2013

Ons kenmerk:

Doorkiesnr.: 587237

Onderwerp: Aanbieding Programmabegroting 2014

Uw kenmerk:

Uw brief d.d.:

Geachte raadsleden en burgercommissieleden,

Hierbij bieden wij u de begroting 2014 aan. Een sluitende begroting. Tegelijkertijd wordt het een uitdaging om dat ook de komende jaren zo te houden. Er kondigt zich een lastige bezuinigingsoperatie aan van structureel €9 miljoen op jaarbasis. Dat leidt vooral in 2016 en 2017 tot ingrijpende keuzes. Bovendien kunnen we nu nog niet voorzien welke gevolgen de aanvullende rijksbezuinigingen van €6 miljard zullen hebben voor onze gemeente. Ook is het nog onzeker of de beschikbare middelen voor de decentralisatie van rijkstaken voor AWBZ, Jeugdzorg en Participatiewet volstaan voor het uitvoeren van deze nieuwe taken.

Bezuinigingsplan

In de voorliggende meerjarenbegroting heeft het college het voortouw genomen voor een bezuinigingsplan. De bezuinigingen zijn verdeeld over de verschillende beleidsterreinen en de organisatie van de gemeente. Het is straks aan de nieuwe gemeenteraad om hieraan verder invulling te geven.

Strategische investeringen

Tegelijkertijd heeft uw gemeenteraad eerder besloten om ruimte te maken voor strategische investeringen, die van groot belang zijn voor de toekomst van onze stad. De ambities uit de Stadsvisie zijn hiervoor leidend. Tot en met 2017 komt hiervoor een bedrag beschikbaar van €21 miljoen. In de begroting stellen we voor om dit onder andere te gebruiken voor de bijdrage aan de Noordoost Corridor, inclusief een reservering voor flankerende maatregelen. Op basis van eerdere besluitvorming is in dit bedrag ook rekening gehouden met een bijdrage van €9,3 miljoen voor Brabant Culturele Hoofdstad.

Belastingen en tarieven

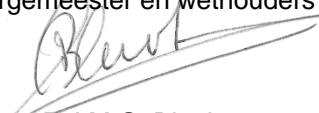
In 2014 wordt op belastingen en tarieven alleen een inflatiecorrectie toegepast. De kosten van de afvalverwerking zijn lager uitgevallen (ongeveer €800.000); we zijn blij dat we dit bedrag terug kunnen geven aan de inwoners. Wel zijn we genoodzaakt om de bouwleges te verhogen. De kosten zijn namelijk toegenomen doordat het bouwvolume per vergunning afneemt. De prijs van rijbewijzen wordt fors verlaagd.

Uitdaging

Het is een uitdaging om de gemeente de komende jaren financieel gezond te houden. We krijgen meer taken en er is minder geld. En toch willen we blijven werken aan onze ambities. Dat vraagt niet-traditionele oplossingen. Meer en meer is het noodzakelijk om samenwerking te zoeken met inwoners, ondernemers en instellingen in onze stad. En met de andere gemeenten in de Peelregio. Inventiviteit is nodig om hervormingen realiseren, kansen te benutten en perspectief bieden aan onze inwoners. Er wacht ons een boeiende, nieuwe collegeperiode! Met deze begroting hebben wij daarvoor het voorwerk gedaan.

In de bijlage van deze brief vindt u een nadere toelichting op de begroting.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Helmond

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
de burgemeester

A.A.M. Marneffe RA
de secretaris

Financieel perspectief

Het college stelt een extra jaarlijkse bezuiniging van € 9 miljoen voor in de periode 2015-2017.

Bij de voorjaarsnota is het perspectief geschetst voor de komende jaren. De aanhoudende economische omstandigheden en omvangrijke bezuinigingen van het Rijk hebben nu, maar vooral ná 2014 een grote invloed op de gemeentebegroting en het gemeentelijk beleid. Concreet vergt dit extra bezuinigingen van € 9 miljoen in de periode tot 2017. De begroting voor 2014 is sluitend, vanaf 2015 voorzien we een aanzienlijk tekort. We verwachten dat de gevolgen van de extra rijksbezuiniging van € 6 miljard hun weerslag krijgen in 2014 en 2015. Om verwachte tekorten in 2014 en 2015 op te kunnen vangen, worden er bij deze begroting incidentele middelen gereserveerd. De bedoeling is om daarmee 2014 en 2015 te overbruggen in de aanloop naar de realisatie van bezuinigingen voor 2016 en 2017. Hiermee bieden we de nieuwe gemeenteraad tijd en ruimte bij de opstart van de volgende raadsperiode. Om de meerjarenbegroting sluitend te maken, zijn in de voorjaarsnota en deze begroting bezuinigingen voorgesteld op onderstaande beleidsvelden:

Fysiek	€ 2,5	miljoen
Sport, Cultuur, Welzijn	€ 2,0	miljoen
Economie en overig	€ 0,5	miljoen
Organisatie	€ 3,0	miljoen
Fiscaal	<u>€ 1,0</u>	<u>miljoen</u>
Totaal	€ 9,0	miljoen

De bezuinigingen op deze beleidsvelden zijn toebedeeld aan programma's en inhoudelijk toegelicht. Hiermee hebben we een plan waarmee ook de begroting voor 2016 en 2017 sluitend wordt. Het is na de verkiezingen in maart 2014 aan de nieuwe gemeenteraad om aan dit bezuinigingsplan, eventueel na doorvoering van gewenste wijzigingen, invulling te geven. Duidelijk is dat het realiseren van deze bezuinigingen niet langer kan zonder keuzes te maken. De mogelijkheden om zoals bij eerdere bezuinigingsrondes generieke budgetkortingen door te voeren, zijn uitgeput.

Tarievenbeleid

De lastendruk voor de burger stijgt niet. Wel stijgen de kosten voor WABO-vergunningen.

Wij staan voor een verantwoord tarievenbeleid. Voor belastingen, heffingen en leges passen we een jaarlijkse inflatiecorrectie van 2.25% in 2014 toe op de tarieven. Wij zien mogelijkheden om de afvalstoffenheffing in 2014 te verlagen. Het Rijk heeft aangekondigd om een maximumtarief voor rijbewijzen te gaan invoeren. We verwachten dat dit tarief substantieel onder het huidige tarief zal liggen.

De grondprijzen voor woningbouw voor 2014 worden opnieuw bevroren. De grondprijzen voor bedrijventerreinen en kantoren worden wel verhoogd met de inflatiecorrectie.

De veranderde omstandigheden in de bouw hebben grote invloed op de realisatie van de bouwleges. Hoewel het aantal aangevraagde bouwvergunningen redelijk op peil blijft, heeft vooral het veel lagere gemiddelde bouwvolume per bouwvergunning een negatief effect op de inkomsten. Waar mogelijk nemen we maatregelen om de kosten van vergunningverlening terug te brengen. Dat is onvoldoende om de kosten te dekken; een aanpassing van de tarieven voor vergunning is daarom onvermijdelijk.

Decentralisatie rijkstaken en directe rijkskortingen

Er is onzekerheid over de invulling van de taken en of de beschikbare middelen daarvoor voldoende zijn.

We staan aan de vooravond van de decentralisatie van taken rondom AWBZ, Jeugdzorg en de Participatiewet. Deze gaan gepaard met decentralisatiekortingen die op voorhand door het Rijk zijn ingeboekt. Of de middelen die beschikbaar komen toereikend zijn voor een maatschappelijk verantwoorde

uitvoering van de taken is zeer onzeker. Momenteel wordt daar verder onderzoek naar gedaan. Als gevolg van het sociale akkoord zijn de bezuinigingen op huishoudelijke zorg inmiddels ten opzichte van de eerdere voorstellen verlaagd. Daarnaast hebben we te maken met krimpende budgetten als gevolg van algemene kortingen op de uitkering uit het gemeentefonds, maar ook met gerichte kortingen op rijksuitkeringen bestemd voor een specifiek doel (doeluitkeringen). Ten aanzien van dit laatste vertalen we het rijksbeleid evenredig door naar de activiteiten en bijbehorende budgetten. Dit is lastig, maar in overleg met betrokken instellingen slagen we hierin. Aandachtspunt blijft het gevaar van cumulatie van maatregelen voor sommige burgers. Vanaf 2013 is onder de noemer van de bijzondere bijstand een structureel budget van ruim € 700.000 beschikbaar om deze effecten te verzachten.

Risico's

De gevolgen van de crisis zijn voelbaar (bijvoorbeeld werkgelegenheid, bijstandsuitkeringen, woningmarkt en grondverkoop). Hierop nemen we maatregelen.

Door de aanhoudende recessie hebben we te maken met een toenemende werkloosheid. Tot nu zijn we in staat geweest om het aantal bijstandsuitkeringen redelijk stabiel te houden. Bij verder stijgende werkloosheid zien wij ook voor Helmond het risico van een toenemend beroep op de gemeentelijke sociale uitkeringen. Vorig jaar is hiervoor een reserve gevormd als achtervang om eventuele (netto-) meerkosten incidenteel te kunnen opvangen. Tevens doen we voorstellen om ervoor te zorgen dat de afdeling Werk en Inkomen adequaat kan blijven reageren op geschetste ontwikkelingen. Met inzet van de MAU- middelen trachten we een impuls op gang te brengen die een positief effect heeft op het uitkeringsbestand in latere jaren.

De stagnatie van de woningmarkt en de grondverkoop blijft een punt van zorg. Vertragingen in de grondexploitaties leiden tot extra kosten. De gevolgen daarvan in 2012 zijn opgevangen binnen de algemene reserve van het Grondbedrijf. Conform de voorjaarsnota worden voorstellen gedaan om het weerstandsvermogen weer aan te vullen en de grondexploitatie te ontlasten. Verder verwachten we bij de vorming van de regionale uitvoeringsdienst (ODZOB) extra kosten door boventallig personeel. Voor de bekostiging van de afbouw en voor opstartkosten worden extra middelen gereserveerd.

Impulsen

Door het ontbreken van structurele middelen zetten we vooral in op het oplossen van knelpunten met incidentele middelen en blijven nieuwe initiatieven beperkt tot impulsen. Daarbij gaat het om activiteiten of projecten, waarvoor eenmalig of tijdelijk geld beschikbaar wordt gesteld, maar waarbij het doel is om lange termijn effecten te realiseren.

Ambities

De voortzetting van Strategische Investerings biedt mogelijkheden om in de toekomst ambities gesteld in de Stadsvisie 2030 waar te maken.

Veel ambities zijn geborgd in de huidige plannen: het investeringsprogramma, het meerjarenprogramma stedelijke vernieuwing en strategische investeringen. Zo worden de projecten uit strategische investeringen (mobiliteit, onderwijshuisvesting, herstructurering wijken en sport) conform de afgesproken planning (tot en met 2015) gerealiseerd. Nu kijken we vooral vooruit naar de periode ná 2015.

De strategische aanpak, waarmee we cofinanciering konden verwerven en majeure knelpunten konden aanpakken, heeft zich afgelopen periode bewezen. Bij deze begroting stellen wij u voor om deze werkwijze ook voor de periode na 2015 ongewijzigd door te zetten. Hierdoor komt er tot en met 2017 € 21 miljoen beschikbaar en dit bedrag loopt daarna in principe jaarlijks met € 5,9 miljoen op. Het ligt voor de hand dat bij de inzet hiervan aansluiting gezocht wordt bij de ambities uit de Stadsvisie 2030. Op basis van de eerdere besluitvorming is een bedrag van € 9,3 miljoen gereserveerd voor de deelname aan Brabant Culturele Hoofdstad. Omdat onze nominatie uiteindelijk niet heeft geleid tot toekenning van de titel Culturele Hoofdstad in 2018, zullen we ons samen met de gemeenteraad in een afzonderlijk proces beraden hoe hiermee om te gaan. Daarnaast hebben we rekening gehouden met een bijdrage van totaal € 6,7 miljoen

voor realisatie van de Noordoost corridor. En stellen we voor om prioriteit te geven aan het sparen voor bijbehorende flankerende maatregelen.

Met de voorgestelde voortzetting van de systematiek van "strategische investeringen" wordt een financiële basis gelegd om ook op de middellange en lange termijn majeure ambities te kunnen waarmaken. De invulling hiervan is aan de nieuwe gemeenteraad.

Procedure

Voorafgaand aan deze begroting is de voorjaarsnota 2013 gepresenteerd. Hoewel de voorjaarsnota niet in de raad is behandeld, leidt dit niet tot wijziging van de procedure bij de behandeling en vaststelling van deze begroting. Voornemens uit de voorjaarsnota krijgen, na bijstelling door moties en amendementen, uiteindelijk hun beslag door vaststelling van de eerstvolgende begroting.

In deze begroting zijn alle voorstellen uit de voorjaarsnota verwerkt, zodat de besluitvorming door uw raad op de gebruikelijke wijze kan plaatsvinden.

Op woensdag 23 oktober om 19:30 uur is er een hooravond voor inwoners van Helmond en vertegenwoordigers van verenigingen en instellingen. Zij krijgen de gelegenheid om hun mening over deze begroting te geven aan de raadsleden. Vervolgens is er op donderdag 24 oktober een bijeenkomst, waarbij de raadsleden detail- en technische vragen kunnen stellen over deze begroting. Uiteindelijk zal de behandeling in de Raad plaatsvinden op donderdag 7 november aanstaande vanaf 14:30 uur.

Communicatie

De begroting 2014 en deze aanbiedingsbrief plaatsen we met toelichting op de gemeentelijke website. In de gemeentelijke informatiepagina's in de Loop en in de digitale nieuwsbrief zullen we de begroting en de behandeling daarvan onder de aandacht brengen met een verwijzing naar de website. Bij de presentatie is ook de pers geïnformeerd. Uiteraard benutten we passende gemeentelijke communicatiemiddelen om onze inwoners en ondernemers te informeren over deze begroting en de behandeling ervan in de gemeenteraad.

Toekomstperspectief

Duidelijk is dat maatschappelijke veranderingen elkaar steeds sneller opvolgen. De gemeenten worden verantwoordelijk voor steeds meer taken. Bezuinigingen beperken de mogelijkheden, waardoor een sluitende begroting niet meer vanzelfsprekend is. De afgelopen decennia hebben laten zien waartoe Helmond in staat is. En hoewel de middelen beperkter zullen zijn, betekent dat niet dat wij afstand zullen doen van al onze ambities. Wij realiseren ons wel dat wij de antwoorden niet meer zullen vinden in traditionele oplossingen. Wij zien vooral noodzaak in transformatie naar een andere rol van de lokale overheid. Hierbij is het duidelijk dat initiatieven en inspanningen niet langer als vanzelfsprekend bij de gemeente liggen. Meer en meer gaat het om samenwerking vanuit de kracht en verantwoordelijkheid van burgers, ondernemers en instellingen in onze stad. Dit is de basis voor nieuwe bezuinigingen. Wij hebben er vertrouwen in dat met intensievere samenwerking de basis kan worden gelegd om de uitdagingen aan te kunnen. Het is een uitdaging voor alle raadsfracties om de komende verkiezingen in te gaan met oog voor de realiteit. Beperking van financiële middelen en de noodzakelijke bezuinigingen vragen om programmatische keuzes. Alleen door open te staan voor hervormingen, kunnen we deze moeilijke financieel-economische omstandigheden het hoofd bieden, kansen benutten, ambities waarmaken en perspectief bieden aan de inwoners van Helmond.